

MAGYAR HADI SZABÁLYZATOK GYŰJTEMÉNYE.

A nagyváradi nemesi fölkelő sereg hadiszabályzata 1809-ben.

LSŐ TZIKKELY. A' Ki a' Mustrára és Fegyvergyakórlásra (Excercirozásra) minden törvényes ok nélkül meg nem jelen, az, az 1659-dik Esz-tendei 28-dik Törvény' Tzikkelye szerint ha Gróf vagy Báró 200. — ha nagyobb birtokos Nemes 100. — ha Armalista vagy szegényebb sorsú Nemes pedig 12. Rforintra; — vagy ha a' büntetés' megfizetésére tehetsége nem volna, a' környüállásokhoz alkalmaztatott árestomra büntettetik; úgy mindazáltal hogy a' büntetésről mindjárt a' Mustra' ideje alatt hozattasson Ítélet, de annak végre-hajtása a' következő Törvény-Székre halasztasson azért, hogy a' Mustrára meg nem jelentek, elmaradásoknak okát adhassák; mellyet ha nem tellyesíthetnének, az Ítélet' végre-hajtása a' Törvény-Szék által meghatároztatik, és a' megítélt pénzbéli büntetés a' Mustra' költségének pótlására fordíttatik; tartozván ő elmulasztott Törvényes kötelességét még azon esztenfdőben tellyesíteni. Az itt előadott büntetésnek pedig annyiszor léssen helye, a' mennyiszer valaki hibázik. — Továbbá azok, a' kik a' Törvénynek szembetűnő megvetésével harmadszor se jelennének meg a' Mustrára, a' fellyebb-írtt büntetésen kívül, a' környüállásokhozképest, minekutánna kihalgattatnának, árestommal is megbüntettetnek.

2-dik. Minden Nemes, Törvényes Királya és Hazája eránt hűség-gel tartozván, annak magát alája-adni és engedelmeskedni köteles. — Annakokáért a' ki a' Király vagy Ország ellen, a' Törvényben megtiltott pártoskodásnak vagy felzendülésnek magát fejevé, vagy részévé teszi, vagy ha arról valamit tud, és a' maga helyén béjelenteni elmulasztja, a' Törvény értelme szerent halálra büntettetik.

3-dik. A' ki a' Sereg közt támadást indít, vagy abban nemünéni részt vészen, a' dolog' nagyságáhozképpest igen keményen, de kiváltképpen az Izgatók halállal büntettetnek.

4-dik. A' ki a' Törvényes Felsőség Fő Tisztjei' és Katonai Előljárói eránt tartozó engedelmességét elmúlasztja, azokkal illetlenül bánik, vagy bátorzkodnék arra éppen fegyvert is fogni, keményen, sőt ha a' környülállások azt kívánják, halállal is megbüntettetik.

5-dik. A' ki a' Vigyázókra Vagy Órállókra (Strásákra) támadni, vagy arra az ellenség előtt éppen reá-ütni mérészelne; az, az előbbi Tzikkelyben megírtt büntetés alá ejti magát.

6-dik. Ha az ellenség előtt lévő Órálló (Strása) helyét elhagyja, halál a' fejin; -- a' ki pedig ott elaluszik, hibájához mérséklett büntetést vészen.

7-dik. A' ki az Órálló-Helyre vagy más szolgálatra részegen jelenik meg, vagy azt minden helyes ok nélkül elhagyja, árestommal és vassal büntettetik.

8-dik. Ha az Ellenség előtt álló egész Sereg vagy Osztály engedetlenkedne, vagy elfelejtkezvén törvényes tartozásáról, az Ellenségnek tsúfosan hátat vetne; a' Tisztek ugyan Tisztségektől gyalázatosan, vagy ha a' dolog' nagysága kívánja, életektől is megfosztatnak; -- a' Köz-Vitézek pedig megtizedeltetnek. -- Ezen büntetés alá esnek mind azok is, a' kik az ütközet' ideje alatt magokat félre vonják.

9-dik. A' ki az ütközet ideje alatt fosztani, tolvajkodni, vagy a' Sereg' bútorait és vagyonát felprédálni bátorkodik, halállal büntettetik.

10-dik. Az Insurgens Nemes Vitéz ha elszökik, elsőben két Hónapi vason való árestommal, Hetenként két napi száraz kenyéren és vízen való böjtlet; -- másodsor négy Hónapi árestommal vason, és Hetenként négy napi hasonló böjtlet büntettetik; sőt ezen másodsori szökése által magát mindenféle Hivatalokra is alkalmatlanná teszi; -- ha harmadszor is elhagyja Zászlóját, vagy az Ellenséghez általszökik, ha kézbe kerül, halállal büntettetik. -- A' ki pedig a' Mustráról a' Fő Tisztek' híre nélkül, idő előtt elmégven, az első Tzikkelyben kitett büntetés alá annyiszor ejti magát, a' mennyiszor azt tselekszi.

11-dik. A' gyűjtogatók, tolvajok, prédálók, útonállók, fosztogatók; a' magok tulajdon Házi-Gazdájoknak vagy más helybéli Lakosnak megtámadóji, árestommal, vassal, vagy tetteiknek terhes vóltázhképpest, a' kárnak megtérítésén kívül, halállal is büntettetnek. A' Bajvívás. (Duellum) veszekedés, verekedés, a' vétek és a' véghez vitt törvénytelenységhez alkalmaztatott büntetéssel fog büntettetni.

12-dik. Az apróbb lopások és kártételek, az ellopott Jósáznak visszaadásán vagy a kárnak megtérítésén kívül, árestommal vagy vassal is büntetettek; a nagyobbak pedig az Ország' Törvénye szerént fognak megítéltetni.

13-dik. Az Istent káromlás, a Törvény értelme és a bévett törvényes szokás szerént büntetetik.

14-dik. Minthogy továbbá az esztendőnként Mustrára és Fegyvergyakorlásra kiállani szokott Nemesek a Törvény' értelme szerént valóságos Insurgenseknek még nem tartathatnak; azért akármely Katonai hibák, mellyeknek a Mustra alatt kell megbüntetődni, más tekintetben vétetethetnek, mint a valóságos Insurrectiona kideje alatt, következképpen a büntetésnek nem kell ekkor olly' keménynek lenni. Melyre nézve a Mustráló Felsőségnek útasítására még e' következők rendeltettek; -- úgymint: --

15-dik. Minden Nemes, a kit a büntételen rajta kapnak; -- minthogy azt a Törvények mindenkor megengedték; -- megfogattathatik ugyan; de ez ilyen dolog azonnal a Fő,- vagy Vice-Ispánnak; -- kik közül egygyik szüntelen a Mustrán jelen lenni tartozik -- béjelentessen, és az ilyen megfogattattnak további fogsága egyedül azoknak hírével eshessen.

16-dik. A Mustra' ideje alatt történt Katonai hibákat, mellyeknek megítélése ezen Törvény Tzikkelyeknek egyedül való tárgya; a Fő,- vagy Vice-Ispány a Vármegyétől kirendelt Deputatioval; -- mellynek Tagjai Katonai Fő Tiszteknek Hivatalát viselik; -- rövid Perrel fogja megítélni; -- az Ítélet' mindazáltal vagy büntetés, tsak akkor fog mindjárt végre-hajtatni, ha azt a Mustra' ideje alatt, a megítéltetett Személy kitélheti. Azon aprólékos Katonai hibák pedig, mellyek békesség' idején, a fegyvergyakorlás' ideje alatt esnek: -- minéműek a Parantsolatok, általhágása, vagy Fegyvergyakorlásbéli fogyatozások, -- és a mellyek a Mustra- ideje alatt kitélhető büntetést; -- minémű az árestom; -- vonják magok után, a Fő Tisztek által fognak megbüntettetni. -- A Páltza büntetésnek mindazáltal helye nem lészen.

17-dik. Minden egyéb akárminémű hibák vagy vétkek, a magok rendes és törvényes útján fognak megítéltetni; -- mindazonáltal a hol valamely özvevesküvésnek vagy támadásnak világosságra való jövése, úgy a tolvajság, ragadozás, prédálás, -- a Mustra' ideje alatt másoknak botránkoztatásával egygyütt járó, Fő Tisztnak fegyveres kézzel hatalmasul lett megtámadása, megsebesítése, -- megtsonkítása vagy megölése, a Közbátorságnak fenn tartásáért a mindjárt lejendő

példás halálos büntetést elkerülhetetlenné tennék. — Az Előülő (Præses) mindjárt egy Katonai Álló-Törvényszéket (Statarium Judicium) — melyben Köz-Vitéznek is kell lenni, és a' melly leg-alább hét, s' leg-feljebb tizenegy számból áll, — egybehív; — és ezen Törvény-Székekben a Magistratuális Fiscus előadása vagy keresete mellett, halálos ítéletet hozni, és azt végre is hajtani lehet; hozzá tévén világosan azt, hogy abban vallyon azon halálos Ítélet és a' megesett gonoszság lehet-e valósággal az öszvehívott Álló-Törvényszék' Ítéletének tárgya? — abban minden Tagjai a' Törvény-Széknek úgy megegyezni tartoznak, hogyha valamelyik a' Bírák között egy vagy más környüállásokból a' fenn írtt eseteket ezen Törvényre alkalmaztathatónak nem ítélné, annak további folytatása, a' Törvény' rendes útjára bocsáttasson.

18-dik. A' több más előfordúlható hibákban és esetekben, melyeknek megítélése a' rendes Törvény-Székre tartozik, a' dolgot mindenkor szükség úgy intézni, hogy az ilyen Perek csak a' példára nézve is, a' következő esztendőben előforduló Mustra' idejéig tökéletesen elvégeztessenek.

19-dik. A' Mustra' helyére, és onnan a' maga Házához való visszamenetelben megkívántató Rendszabásoknak elintézése a' Vármegyéknek okos megfontolására és határozására bízatik.

20-dik. Hogy ezen Törvény Tzikkely mindazoknak a' kiket illet tudtára legyen mind azok előtt, kik a' Mustrára és Fegyver-gyakorlásra meg fognak jelenni, közönségesen és fejenként a' Járásbéli Szolga-Bíró által, az elindulás előtt ki fog hirdettetni, és Anyai nyelven megmagyaráztatni. — Ezt kell pedig tselekedni a' Mustra' ideje alatt is, a' mely mindenkor ezen Katonai Törvénynek felolvasásával vagy közönségesé való tételével fog kezdődni.

Kiadta Fő Notárius Domokos Lórintz m. k.¹

Közli: GYALOKAY JENŐ
SZÁZADOS.

¹ A Táborba szálló nemesi sereg hadi törvénye. Nagy-Váradon. Nyomt. N. Szigethy Mihály betüivel. 1809. k. 8. r. 16. l.

A MAGYAR LOVASSÁG REGULAMENTUMA 1722.

MÁSODIK RÉSZ.

Az compagniabéli feő- és altisztekről és közemberekről.

Kapitány.

Ez a compagnianak eleje és gondviselője, mindenekben egy compagnia könyvet tart, melyben suo ordine a regimine præscripto az competentiát, perceptiókat és erogatiókat, de tempore in tempus az furer által individualiter sedule bé irattya és minden fél esztendőről fél esztendőre az regimenttel számot vetvén, úgy ezen számodást az cassa extractussal s minden holnap bé adott compagnia extractusának copiaival együtt inter acta compagniaæ conservalja, mellyekből kinek kinek concernentiája in particulari perceptiója és restantiája in continenti eruáltathatik, s ha kivántatik számadása is megcsináltathatik. Az compagnia listáját is mustra, vagy revisiokor eő csináltattya, subscribálja és hasonlóképpen in copiis megtartja.

Ha mi particularis æconomiája, lehet az compagnianak, extra solitum salarium, azt is az kapitány connotáltattya az furer által és ad utilitatem compagniaæ applicáltattya, vagy ha mi ollyas bajával nem volna, minyjokra æqualiter fölosztattya. Hogy ha pedig privative egy, s mások az közemberek s altisztek közül közül convoirozásbul, salvaqvardiákból és más szolgálatokbul valamely æconomiát tehetnek az kapitány szükségekre fordéttassa, az residuitasát pedig nékik consignáltassa, s meghadgya.

Az megholtaknak mundérját s fegyverit specificáltattya és az regimentnek notificálja, ha pedig mi más ollyas substantiája maradna, valamelnek, azon kívül is az regiment inventáltattya, azon közben pedig ha távol volna az kapitány subalternusai előtt és velek lepecsételvén, conservatiójában veszi.

Semmi fele altiszt nem tehet, ha nem választhat vagy maga, vagy más compagnijából s representálhattya az regimentnek, mind azon által akár az rezolváltassék, s akár más adassék, tartozik acceptálni, de in casu necessitatis cum insinuatione tamen vice káprált tehet az compagnijánál, ellenben ez is extra compagniam qva talis nem szolgálhat, ha csak az oberster, vagy comendans nem aplacidálja s ratihabeálja, hogy legalább intra regiment szolgálatot tehesen.

Feleséget venni, senkinek sem adhat szabadságot, hanem ha mi convenientiát látna, mely méltó volna az kontrahensek közt, recomendál-

hattya az obersternek illendőképben az intentumot pro licentia, de maga előtt viselje az compagnianál az asszonyokat ne szaporítsa, mert négy, s öt, vagy haton fölül nagy terhére s alkalmatlanságára szokott lenni.

Azelőtt minden compagnianál egy medicinális láda is szokott lenni, de mivel az borbélyok az stabhoz transferáltattak, az regiment borbélyjánál tartatik, mely is az eö keze és számodása alatt vagon.

Ha strásamestertül fogva az compagnianál valakit arestáltak (mi gravioribus az subalternus feö tiszteket is, ubi periculum in mora arestálhattya, de az regimentnek azonnal notificálja) huszonnégy óránál tovább ne tarcsa, hanem ha mi más büntetést érdemlett expediáltassa, de 50 pálcán fölül ne adasson, ha másként az regiment animadversióját incurralni nem akarja. Más büntetéseknék inflictiója, nyergek, karabényok hordoztatása, s afféle a kapitányt nem illeti, ha az egész regiment, vagy nagyobb része edgyütt vagon, ha nem ha az compagniak qvartélban, vagy cantenorazban, egymástul távuldadon dislocáltatnának. consequenter az stabtul is, akkor cum præcitu superiorum azokat is előveheti, de olly moderatióval, hogy az 50 pálcza büntetését fölül ne haladgya. In criminali occurientia, ellenben az arestant az regiment keziben szolgáltattya.

Minden regvel reportal az kapitánynak az hadnagya, de statu compaignie mezőben (qvartélban, vagyis más statióban a mint az regimentul parancsoltatik) más pedig minden regvel az oberstwachmeisternek, az zászlótartója ellenben az betegekrül és sebesekrül, az strásamestere pedig minden estve meg vészi néki az tag zetlit. Idón kívül is, ha mi notabile intercurrálna, tartozik néki az hadnagya azonnal reportálni és az zászlótartót is kiki maga defunctiójához képest.

Accurate invigilál, hogy az hadnagya és strásamestere minden regvel az compagniat megvizsgállak, lovaknak, nyereg, szerszám, munder s fegyvernek constitutióját, úgy az népnek subsistentiáját, pajtaságit, qvalitásit, egymás közt való lakást, barátságát, vagy is esetlenségét observállják mindenekben a mennére csak lehetséges remediumja in continenti subseqválhasson, ha pedig föllebb való repartitiohoz tartozandó onnénd annyival is előbb impediáltathassék, vagyis impendáltathassék mindezekben pedig s valami csak az compagniat s annak conservatióját illeti, hogy maga experientijából is bizonyos notitiája légyen, mellyel tempore reptitionis et repræsentationis subsistálhasson in persona járjon végére, nézze s vizsgálja meg compagniaját s occurrentiait.

Ha az altisztek, vagy közemberek közül valamelyik maga negli-

gentiájából s vétkéből fegyverit eltörte, vagy mundérját rontaná, vagy is elveszteni, vagy más requisitumát, item az patkoltatásnak elmulásátával, pakrócz és nyergének helytelen accomodatiójával, s lovaglásával mi nyaválája érkeznék a lovának, a kapitány hozza helyre és az heti pénzüből successive, úgy hogy eö is élhessen defalcállja, vagy ha pénzet vagyon, abbul megadatassa.

Az husvéti gyonást annak ideiben vighez vitesse és az confessionalis sedulát magának producáltassa, s ha valaki késedelmeskednék, reá hajtasa és az hetipénzét mindaddig benn fogja, méglen véghez nem vészi, az obstinatusokat pedig más modalitással is inducállja.

Midön az zászló qvártélyban, vagy más statióban az compagnianál hagyatik az kapitányál tartatik, vagy az bójáró kapu közben, a hol jó conservatio alatt lehet, s mellé három közember szokott strására rendeltetni, az kik mezétlen karddal per vices strásálják. Ha pedig a zászlók az obersternél tartatnak, tehát az kapitány az három strását, ut præmissum, separative lévén compagniástúl más helységben megtartja ugyan, de karabénokkal vészik véghez, de solito exercitio strásájokat.

Parolát és regiment parancsolatit az strásamestere vészi meg néki, de ha nem találja, mindenütt avval keresni nem tartozik, kivált ha maga után nem hatta volna, hol keresse, hanem az hadnagynak meg vévén azonnal expediállja, mivel az generalisság és regiment parancsolattya dilatiót nem szenved s azután keresi föl az kapitányát, de ha az hadnagyát sem találja, mellyet egyéberánt keresni sehol sem tartozik, akkor ha mi az zászlótartót illető parancsolatok volnának, néki reportálja és az parolát is megadgya, maga az strásamester expediállja tüstént az parancsolatokat és úgy a mint már præmitáltott, keresi meg az kapitányát.

Absentiájában az oberstvachtmaisternek tartozék az üdösb kapitány szolgálatját supleálni, de ha in ordine mint kapitányra esik az szolgálat, ezt sem mulathattya el, következendőképpen az utánna való kapitány végzi az major functióját, resignálván ennek azt annak rendi szerint. Azonban rende szerint valamint hogy mind comandó és strásák rang szerint vetetődnek, úgy széntén egy s más disputatioknak eltávoztatására nézve szükséges observálni, hogy valamely comande egyszer már az táboron kívül menend, s azomban contramanderoztatik, pro completo servitio tartatik, de ha mezei strására, pigvetre s afféle szolgálatban esik is valaki ámbár contramandéroztassék az sor mindenkor rajta marad ezen most attingált szolgálatok közül pedig valamelikében ha actualiter találtatik is, ha comandó érkezék, s rajta

vagyon a sor, más kapitány által utánna valóval fölváltatik, s néki el köl menni comandójára, melyet nagy büntetés alatt el sem mulathat, sőt olly praëjudiciumját is szenved, hogy más helyette el menvén, s az által praetereáltatván, rangját is elveszti s jövendőben az után kölletik néki szolgálni. De, hogy ha valaki autoritate regiminis, ámbár rajta nem volna is az commando, expresse comandéoztatik, annak rangjában tartozó paritiója nem praëjudicálhat.

Se kapitány, se hadnagy, se zászlótartóhoz nem illik, hogy valamely parancsolattyát az generalisságnak, vagy regimentnek in praesentia superiorum fölvegye, mindhogy azzal directe contra respectum cselekszik, hasonlóképpen az büntetésektől is ki ki mi föllebb valónak jelenlétiben abstineálja magát, valamint hogy az oberster is az generalisságnak ott létével azokat disimulálni tartozik.

Ha az kapitány compagniástul az staabs qvartélyon által macséroz, tartozik az zászlót megereszteni, trombitát megfujatni s kivont fegyverrel passérolni.

Amint in residuo néki observálni kölletik, mi praemissis et subsequenti bus megláttya.

Ennek minden holnapi füzetise tizenhat oralis és eött eqvilis portio, s négy, s három forintyával, az marqvetanussátul pedig minden holnapban négy forintya jár.

Kapitány leüdinant.

Ez az obersternek mint leib compagniabeli actualis kapitánynak vicariusa, s helyette qva talis szolgál, kéirt az kapitányi functióhoz tum in directione compagniaë, cum vero et servitiis alkalmaztattya magát, úgy mint legutolsó kapitány, de ha az kapitányi titulust obtineálja, azontul currál az rangja mindenekben, s ha compagnia conferáltatik néki, akkor is rangját ingrediálja ámbár másoknak előbb adatott volna mivel mindezek annak előtte is qva actuales, sed juniores kapitanei, utanna szolgálják.

Füzetisi mint egy hadnagnak qvinqve oralis és qvatvor eqvilis portio.

Hadnagy.

Egy fő tiszt és subalternál az kapitánya után.

Functiója azt reqvirálja, hogy az compagnianál az justitiat és disciplinat szintin olly rigorryal suffulciálja, s exigálja mind az oberst-vachtmaister az regimentnél, mindazon által maga activitását ne exceedálja, amint in praenotatis contineáltatik.

Minden regvel valamint rendeltetik az compagniát vizitálja és az történeteket jól megvizsgálja s mediálja. az kapitányának mindenek-rül, a midőn az strásamester is reportált neki referálván, s reportálván, etiam extra ordinarie in occurrentiis.

Valahányszor az compagnia kinyomakodik, mindenkor in conti-nenti jelen legyen és az strásamester által rendben vetesse s minden készséggel tarcsa. Ha comandora, vagy strásákra némely része kiállé-tatik, nem különben in persona compereálljon és a mundért, fegy-vert, munitiót, vagy ami más parancsoltatott, meg vagy-on-e megviz-gálja mi defectus ne légyen.

Specialiter attendálja a szolgálatoknak rendit, s annak repar-titíóját mind a végre, hogy egyik compagnia a másikat ne prægra-válja mind pedig ne talántán az compagnianál is az strásamester, vagy kapralok ex interressatione, aut passione egyiket többször mind az másikat az szolgálatra vessék, mellyekben mi ravaszsgót tapasztalván, azonnal repræsentálja s remedeálja, sőt az transgressorokat meg is büntesse.

Az æconomiát examinálja, az pajtáságok egyenlőképpen vannak-e felosztva, be adgya-e ki ki az maga pénzit, s minden nap főznek-e és egészséges ételekkel él neki, melly is igen szükséges és observatio az betegségeknek eltávoztatására és az népnek ereiben való megtartására nézve kéirt is és hogy mindenek szükségesképen executióban menj-nek, az strásamestert és kapralokat ahoz tarcsa.

Nála légyen az egisz compagnianak lisztája, melyben nevezet sze-rint az kapralságok és pajtáságok föl jegyezve legyenek separative, annyival is inkább eligazodni és az kapitányának minden nap exacte reportálni tudhasson.

Az visitatiókor főképpen a mundért, fegyvert, lovakat, nyerget s szerszámot jó megvizsgálásban vegye és az defectusokat remedeálja minden kitelhetőképpen, úgy hogy minden ember, s mind a lova in statu servitii continus megtartassék.

Parolát és az regiment parancsolatit, neki is az strásamester, vagy in illius absentia az idősbik kaprál viszi meg, valamint az kapi-tányának, úgy az minden regveli compagniabeli reportumot.

Kapitányának absentiajában eő commendérozza az compagniát mindenekben, kiért elmenvén az kapitány, minden szükségeket con-segnál neki, s eligséges informátióval hadgya, mi fogyatkozást el-mulatásával ne szenvedgyen az compagnia, másként eő ad arrul szá-mot az regiment előtt.

Menstrualis füzetise 5 oralis és 4 eqvilis portio.

PÁLYÁZAT.

I.

A Magyar Tudományos Akadémia a következő pályázatot hirdeti :
**Irassék meg az állandó hadsereg története I. Lipót korától
Mária Terézia haláláig.**

Jutalma a m. kir. honvédelmi miniszter adományából 100 darab
császári arany.

Határnap 1912 szeptember 30.

A jutalom csak abszolút becsű műnek íteltetik oda. A munkát
szerző tartozik kiadni, ha ezt egy év lefolyása alatt nem teszi, a
tulajdonjog az Akadémiára száll.

Minden rendű pályáirat a fenn kitett határnapig a M. Tud.
Akadémia főtitkári hivatalához címezve (tehát nem a főtitkár neve
alatt) küldendő; azontól semminemű ily munka el nem fogadtatik.

A pályaműnek külső borítékára feltűnő helyen, úgyszintén a
jeligés levélre is ráírandó, hogy mely pályázatra küldetik be.

A pályamű idegen kézzel, lehetőleg géppel, tisztán és olvasha-
tóan írva, lapszámozva, kötve legyen. Oly pályamunkák, melyek e
feltételeknek nem felelnek meg, nem fogadtatnak el, illetőleg mellöz-
tetnek.

A szerző nevét, polgári állását és lakhelyét tartalmazó pecsét-
es levélben ugyanazon jelige álljon, mely a pályamű homlokán. A pecsé-
tes levélben netalán feljegyzett kikötések, feltételek s általában az itt
jelzett szokásos eljárástól kívánt eltérések tekintetbe nem vétethetnek.

Álnév alatt pályázóknak a jutalom ki nem adatik.

Ha a jeligés levél felbontása után kitetszenék, hogy a munka
saját kézírása a szerzőnek, műve a jutalomtól elesik.

A jutalmat nem nyert pályamunkák kéziratái az Akadémia levél-
tárában maradnak s csak engedély mellett másolhatók le az Akadé-
mia helyiségében.

A kitűzött feladatra mindenrendű akadémiai tagok is pályáz-
hatnak.

Egyébiránt bármely, ha csak formai kelléknek is elhanyagolása
elejti a szerzőt a jutalomtól.

II.

A «Hadtörténelmi Közlemények» szerkesztősége a következő pályázatokat hirdeti:

Trassék meg:

1. Valamely magyarországi régi vár története, hadi és műleírása.

2. Fogarasi Nádasdy Ferencz gróf tábornagy, a Mária Terézia rend nagykeresztes vitézének élet és jellemrajza, katonai pályafutásának beható, részletes ismertetésével.

3. A magyar történelemnek a honfoglalás korától Mária Terézia koráig terjedő időszakából vett valamely szabadon választandó hadtörténelmi eseménye.

4. Valamely magyar csapat, fontosabb hadi vállalatának, vagy harcának az ujabbkori katonai tudomány színvonalának megfelelő és vázlatrajzokkal kísért részletes leírása, melynek tárgya választható Mária Terézia vagy I. Napoleon korszakának háborúiból; a XIX-ik századi olaszországi hadjáratokból, vagy az 1864., 1866., és 1878/9. évi háborúk idejéből.

5. Megirandó a kaszárnyák számára szánt s a magyar hadtörténelemből vett tárgyú két fali kép tervezete, mely magyar harcosok hősiés viselkedését felemelő és nevelő czélzattal tüntesse fel. Az illető hadtörténelmi események részletes leírása mellett gondosan egybegyűjtendőek a festő számára szükséges adatok, mint az általános harc helyzet az esemény színhelyének rajzai és felvételei, a szereplő személyek, az akkori felszerelés, egyenruházat és fegyverzet képei, vagy pontos leírása s a tárgyra vonatkozó történelmi források és irodalom.

A két kép tárgya a 3. és 4. szám alatti pályázatok korából veendő.

Minden egyes pályamű jutalma a *M. kir. honvédelmi miniszter úr adományjából 500—500 korona.*

Határidő 1912 szeptember 30.

A pályamunkákat a M. Tud. Akadémia hadtörténelmi bizottsága kebeléből kiküldött bizottság bírálja meg.

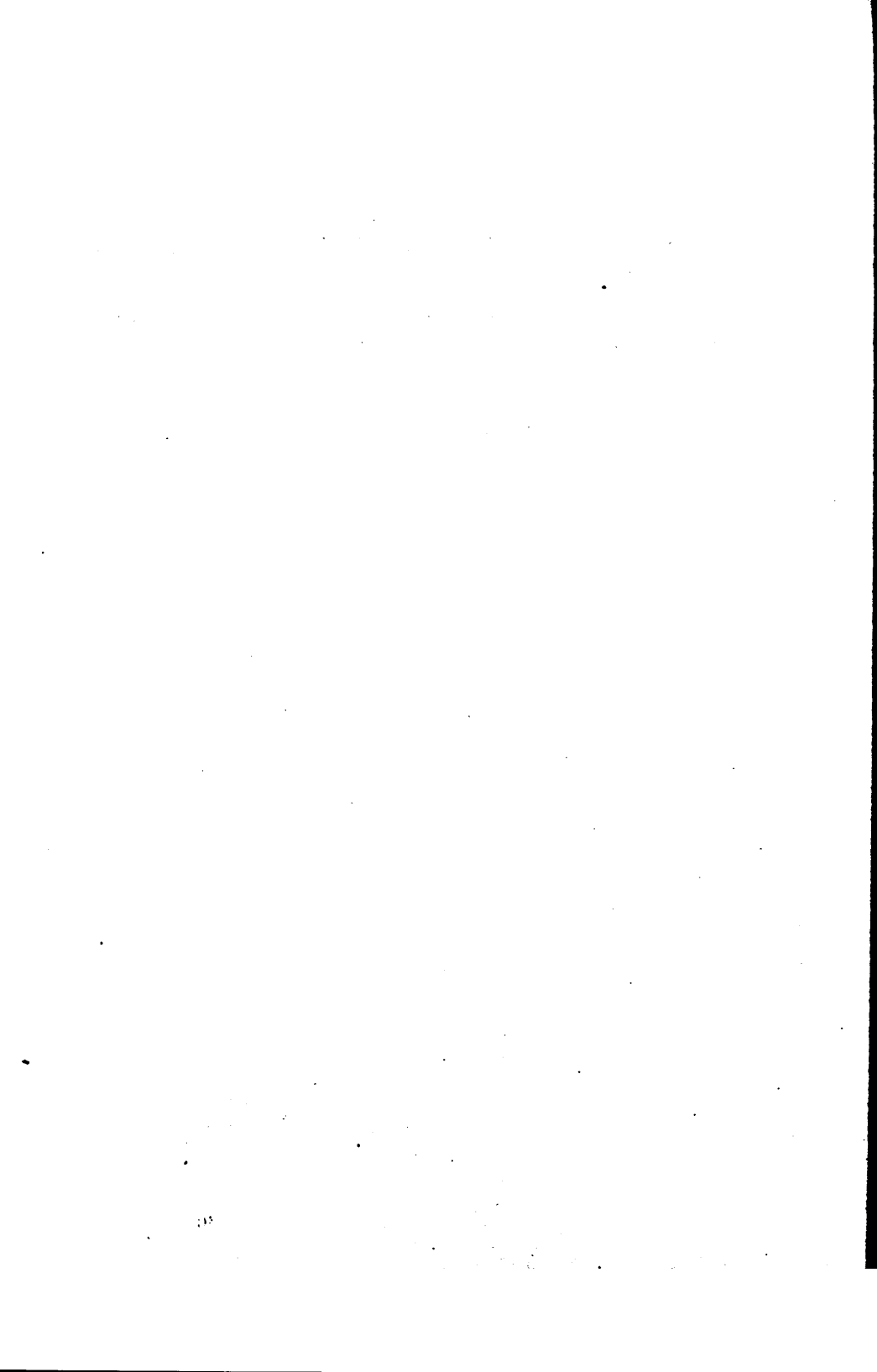
A jutalmazott pályaművek a Hadtörténelmi Közleményekben adatk ki, s a pályadíjon kívül ezen folyóiratnál szokásos díjazásban is részesülnek.

A beérkezett pályamunkák közül esetleg a nem jutalmazottak is kiadatnak a Hadtörténelmi Közleményekben, ha a bíráló bizottság azokat megfelelőknek találja.

A pályamunkák lehetőleg írógéppel, vagy idegen kézzel, könnyen olvasható írással, félvekre, törtoldalakra s a papirosnak csak egyik lapjára írva, jeligével és az író nevét rejtő ugyanazon jeligével ellátott lepecsételt boríték melléklésével a Hadtörténelmi Közlemények szerkesztőségéhez küldendők be.

Álnév alatt pályázóknak a jutalom ki nem adatik.

Ha a jeligés levél felbontása után kitetszenék, hogy a munka saját kézírása a szerzőnek, műve a jutalomtól eszik.

KÉPEK JEGYZÉKE

A NEGYEDIK FÜZETHEZ.

I. Önálló képek.

	<i>Lap</i>
1. I. Lipót király. <i>Onghers János</i> rajza és <i>Van Westerhout Boldizsár</i> egykorú rézmetszete után. A metszet 32·01 cm. magas és 22·05 cm. széles. <i>Dr. Szendrei János</i> gyűjteményében — — — — — 497	497
2. Vitézvári báró Simonyi József fegyverei a Magyar Nemzeti Múzeumban. Ifj. Weinwurm Antal és társa felvétele és autotypiája — 519	519

II. Szövegeképek.

1. Perzsa lovaskürtös a XIII-ik századból. *Szendrei János* gyűjteményéből — — — — — 576
2. Nagy Lajos király apródja harsonával, a XIV-ik századból. A bécsi képes krónika 70-ik lapjáról — — — — — 577
3. Francia apród tárogatóval, a XV-ik századból. *Paul Lacroix* után 578
4. Tárogató a XVI-ik századból. A nagyszebeni báró Bruckenthal-féle múzeumban levő eredeti után. *Dr. Szendrei János* Magyar hadtörténelmi emlékek című műve 170. lapjáról — — — — — 578
5. II. Lajos király trombitása. Dselálzáde Musztafa codexében levő s a mohácsi esatát ábrázoló képről. A codex a bécsi cs. és kir. udvari könyvtárban *Hist. Osm.* 41. sz. a. — — — — — 579
6. Török siposok, a mohácsi csata előbb leírt képéről — — — — — 578
7. Magyar-ruthén zenész 1588-ból. *Boissard J. Sacri Romani imperii ornatus* című művéből — — — — — 580
8. Lovas tárogatók egy huszárcsapat előtt a casseli tornán 1596-ból. *Wilhelm Dilich* Beschreibung und Abriss dero Ritterspiel etc. című s Casselben 1601-ben megjelent művében — — — — — 581
9. Lovas tárogatók 1666-ból. *Dr. Szendrei János* A magyar viselet tört. fejlődése. 1905. című művének 122. lapjáról — — — — — 581
10. Fegyvertáncz tárogató mellett. *Birkensteinnak Ertz. Herzogliche Handgriffe* című s Bécsben 1686-ban megjelent művéből — — — — — 582
11. Lovas tárogatók. *Wilhelm Dilich* Kriegsschule című s Frankfurt a./M.-ban 1689-ben megjelent művéből — — — — — 582

	Lap
12. Tárogatók a XVI—XVIII-ik századból, a Magyar Nemzeti Múzeumban. A Vasárnapi Ujság 1865. évfolyamából	583
13. Az I-ső honvéd gyalogezred zászlószentelési emléklakottje. A bronz eredeti után a Franklin-Társulat aranzsínú nyomása	590

III. Fejléc.

Fegyvertropheák. <i>Folard</i> . Geschichte des Polyb. Wien, 1759. I. k. 1. lapjáról	497
--	-----

IV. Záróképek.

1. Pandur 1741-ből. <i>M. Engelbrecht</i> színes rézmetszete után a M. N. Múzeum könyvtárából	518
2. Magyar huszártiszt 1822-ből. <i>Fr. v. Hauslab</i> Darstellung der k. k. österr. Armee, mit allen Chargen. Wien. című műből	574
3. Magyar rohamsisak a XVII-ik századból. Eredetije a turini Armeria Reale olasz királyi fegyvergyűjteményben. A czimlapon.	

V. Kezdőbetűk.

1. <i>A</i>	498
2. <i>M</i>	591
3. <i>S</i>	595
Kezdőbetűk. <i>Amandó Hermann</i> . Capistranus Triumphans. Coloniae 1700-ban megjelent művéből.	
4. <i>D</i>	575
5. <i>A</i>	585
6. <i>J</i>	600
Kezdőbetűk. Wittemberg, 1532. <i>Dr. Szendrei János</i> könyvornamentikai gyűjteményéből.	